

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincă
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -6889

ION I.C. BRĂȚIANU (1864-1927) - cel mai mare om politic și bărbat de stat al României, din toate timpurile. POLITICIAN VIZIONAR. Rolul său covârșitor în realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918

Angela Faina¹

„Conștiința a ceea ce este și hotărârea fermă de a fi, este puterea cea dintâi a unui popor, astfel își așează rolul și rostul în mijlocul neamurilor”

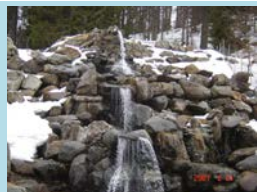
Ion I.C. Brătianu

Familia Brătianu, impresionanta dinastie civilă născută în Argeș, este familia de liberali care a dat țării patrioți înnașcuți și politicieni valoroși. Doi dintre membrii familiei sale, cu rol covârșitor pentru realizarea României moderne. Primul este tatăl său, Ion C. Brătianu, de numele căruia se leagă organizarea Revoluției de la 1848 în Țara Românească, Războiul de Independență și proclamarea Independenței României, funcția de prim ministru al României între anii 1876 -1888, fiind sfetnicul lui Carol I. Al doilea, este unchiul său, Dimitrie C. Brătianu cel care a fost printre capii organizării Revoluției de la 1848 și cel care înființat Partidul Național Liberal în România antebelică. Alți trei membri ai familiei sunt frații săi, Vintilă, președinte al Partidului Liberal între anii 1927 -1930 și Constantin (Dinu) Brătianu, care a condus partidul Liberal între anii 1934-1947 (pe care îi vom menționa mai jos) și fiul său, Gheorghe Brătianu, fruntaș al Partidului Național liberal și istoric, închis și decedat în închisorile comuniste, pentru că s-a opus acestui regim.

Ion I.C.(Ionel) Brătianu este numit de Regele Ferdinand I „zodia bună a României”, iar istoria îi atribuie un rol de primă importanță în Marea Unire de la 1918. Exponent al familiei Brătianu, cea mai prestigioasă familie de politicieni români, Ion I.C. Brătianu, a fost lider al Partidului Național Liberal timp de 19 ani, iar de cinci ori, președinte al Consiliului de Miniștri, mai mult decât oricare alt om politic român; de trei ori ministru de Interne, de două ori ministru al Apărării Naționale și de două ori, ministru al Afacerilor Externe, dar s-a evidențiat mai ales, ca prim-ministru al României interbelice și ca președinte al Partidului Național Liberal. Personaj dominant al scenei politice românești dintre cele două războaie mondiale, a fost în aceeași măsură adulat și contestat. A dominat cu autoritate viața politică a României timp de aproape două decenii și a fost unul dintre principalii făuritori ai României Mari.

Ion I.C. Brătianu a fost una dintre cele mai complexe și controversate personalități politice din istoria României. Viața sa aproape s-a confundat cu aceea a Partidului Național Liberal, pe care l-a condus și prin care s-a realizat ca om politic. El avea să-i uimească pe toți, fiindcă s-a impus autoritar, a

¹ ¹ Montréal, Canada, 29 aprilie 2021

avut guvernări lungi, a înfruntat răzmerițe pe timp de pace și a purtat negocieri dure pe timp de război, pentru ca, în final, să realizeze, alături de Casa Regală, Marea Unire din 1918.

Ion I.C. Brătianu a avut o traiectorie politică fulminantă, purtând povara grea a numelui pe care îl avea, pentru că era conștient că trebuia să îl onoreze. Timp de două decenii a fost vioara solo a guvernelor României, dând tonul întregii clase politice, care l-a urmat și a ascultat de indicațiile sale. Regele Ferdinand I a fost puternic influențat în deciziile sale de fruntașul liberal, iar pentru acest lucru și-a atras de la opozanți renumele de „rege neîncoronat”. Reformele adoptate pentru consolidarea și modernizarea statului național unitar român și faptul că a fost unul dintre principalii artizani ai României Mari, ideal secular al poporului român, i-au determinat pe istorici să-l numească **cel mai mare om politic și bărbat de stat al României din toate timpurile, „o adevărată școală politică”**.

2

Elevul Ionel Brătianu,
absolvent al Colegiului
„Sfântul Sava”

Ion I.C. Brătianu s-a născut la 20 august 1864, în comuna Florica (azi Ștefănești), județul Argeș, avându-i ca părinți pe fostul prim-ministru liberal și fondatorul Partidului Liberal din România, Ion C. Brătianu și Pia Pleșoianu, fiind fiul cel mare. Deși era doar un copil, nu avea nici 13 ani, tatăl îi încredințează o sarcină de mare răspundere în timpul Războiului de Independență, pe front, unde Ionel îl însoțește pe tatăl său. Împreună cu frații săi, Constantin și Vintilă, se bucura de o foarte mare încredere din partea tatălui lor. Acesta, le încredințase dicționarul cifrat al primului-ministru, el și frații săi, fiind singurii care se aflau în posesia acestuia, un document de mare valoare strategică. Când Regele Carol I află despre acest lucru, rămâne încremenit de uimire. La exclamația suveranului: „dar nu sunt decât niște copii !”, Ion C. Brătianu îi răspunde: „de nimeni nu sunt mai sigur ca de ei !”

În 1882, tânărul Ion I.C. Brătianu devine absolvent al Colegiului „Sfântul Sava” din București, după care urmează un stagiu de șase luni în serviciul militar, primind în final, gradul de sublocotenent. Din toamna anului 1883, se stabilește la Paris pentru a-și definitiva studiile superioare. Aici, frecventează Școala preparatorie „Saint-Barbe”, Școala Politehnică, apoi Școala de Poduri și Șosele, obținând diploma de inginer în 1889. În același an, revine în țară și începe să profeseze ca inginer specialist la construcția căii ferate Iași – Pașcani. Se căsătorește cu Maria Moruzi-Cuza, văduva fiului domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Cu Maria, Ionel Brătianu a avut un singur copil, Gheorghe Ion, marele istoric de mai târziu, închis în închisorile comuniste. Ionel Brătianu se va căsători pe 4 martie 1907 cu Eliza Știrbei. Deși format ca inginer, era pasionat de istorie și cultură, deținând una dintre cele mai bogate și valoroase biblioteci din țară. Citea foarte mult, fiind un interlocutor de înalt nivel, elevat, cult, bine informat și documentat.

Ascensiunea politică. Deputat, ministru

După moartea tatălui său, la 4 mai 1891, conducerea Partidului Național Liberal a fost preluată de unchiul său, Dimitrie C. Brătianu. Debutează în politică, în rândurile Partidului Național Liberal, în 1895, la două decenii după ce tatăl său pusese bazele acestei formațiuni politice. În același an, este ales deputat de Gorj. Se impune foarte repede ca șef al aripii radicale și reformatoare a Partidului Liberal. Ion I.C. (Ionel) Brătianu se simte îndatorat să continue opera politică a părintelui său, astfel că în 1895 candidează pentru Parlament la Colegiul I, fiind ales deputat de Gorj.

El era conștient de imensa povară pe care i-o crea numele, pe care voia să-l onoreze în cel mai strălucit mod posibil. La doi ani de la alegerea sa ca deputat, Ionel Brătianu a devenit membru al guvernului. A fost de mai multe ori ministru și apoi prim-ministru. Pe 31 martie 1897, Brătianu este numit ministru al Lucrărilor Publice; în această calitate el va acorda o atenție specială construcției de căi ferate în țară. Pentru aceasta era ajutat de o echipă întreagă de specialiști, printre care și ilustrul Anghel Saligny. În noiembrie 1897, ministrul participă la inaugurarea căii ferate Pitești-Curtea de Argeș, apoi se ocupă de supravegherea bunei desfășurări a lucrărilor de amenajare a portului Constanța.

Crezul politic al lui Ion I.C. Brătianu

Încă de la debutul său în viața politică, Ionel Brătianu a fost considerat un tânăr cu mari resurse intelectuale, bun conducător, harnic, responsabil și talentat. Brătianu dorea să reformeze partidul și

statul românesc sub toate aspectele. În scurt timp, a devenit liderul tinerilor liberali, hotărâți să contribuie la accelerarea procesului de modernizare a societății românești.

Inteligent, înțelept și patriot, în nici o împrejurare, el nu uita interesul neamului său. El spunea că **"nu există pentru oamenii politici îndatorire mai mare decât apărarea intereselor și a demnității poporului român."**

El considera că politica este o artă. Avea o concepție superioară și responsabilă în ceea ce privește datoria omului de stat, crez politic pe care-l aplica cu sfințenie: *"Cei mai mulți își închipuie că politica e un fel de distracție, cu foloase și onoruri. Politica e ceva grav, grav de tot. Ai în mâna ta, viața și viitorul țării tale!"*

3

Înfăptuirea reformei agrare și a celei electorale, era mereu în vizorul său, aceste reforme constituind parte a crezului și programului său politic. Modernizarea României a fost țelul politic al lui Ionel Brătianu. Și-a pus semnătura pe toate marile documente și legi din timpul domniilor regilor Carol I și Ferdinand; reforma agrară și administrativă, revizuirea Constituției, organizarea sistemului de învățământ, etc.

Frații Brătianu – Dinu(stânga), Ionel(centru) și Vintilă, în 1885

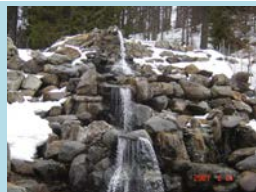
Conducând grupul tinerilor liberali, Brătianu evita să riposteze bătrânilor din partid, care se opuneau reformelor. Vocea sa devenea una dintre cele mai importante din Partidul Național Liberal, iar opinia sa era ascultată și luată în considerare. Liberalul sublinia în discursurile sale însemnătatea decisivă a chestiunii țărănești pentru România, dezvoltarea economică, problema capitalului străin, introducerea votului universal, etc. Crezul său politic și concepția sa modernă asupra unei Românie moderne pe care dorea s-o implementeze, erau pătrunse de o responsabilitate profundă față de prezentul și viitorul țării. Tânărului liberal i se prevedea un viitor strălucit, de mare om politic.

O carieră într-o continuă creștere. Ministru de Interne. Răscoala de la 1907

Pe 14 februarie 1901, odată cu numirea unui nou cabinet liberal, Ionel Brătianu primește portofoliul Ministerului Lucrărilor Publice, iar în urma remanierii guvernamentale din 9 ianuarie 1902 primește și interimatul Ministerului de Externe, al cărui titular va deveni pe 18 iulie. Din această poziție s-a ocupat îndeaproape de situația românilor din Imperiul Otoman și Austro-Ungar, acordând o atenție specială românilor din Transilvania, pe care îi sprijinea moral și politic, intervenind adesea la Viena și Budapesta pentru a le ameliora situația. De asemenea, avea întrevederi frecvente cu liderii românilor din provincie. Mai târziu, a efectuat vizite în orașele din Transilvania, întâlnindu-se cu unul dintre foștii căpitani ai lui Avram Iancu, acum ajuns la bătrânețe. Fruntașul liberal a avut ocazia să deprindă tradițiile moșilor, experiență pe care o va expune într-o viitoare lucrare a sa.

Partidul Național Liberal a profitat de izbucnirea răscoalei țărănești pentru a răsturna guvernul conservator condus de Gheorghe Grigore Cantacuzino, Ionel Brătianu ridicând tot mai insistent problema țărănimii. În ziua de 8 februarie 1907 a izbucnit la Flămânzi, județul Botoșani, conflictul ce avea să declanșeze marea răscoală țărănească. În discursurile sale, fruntașul liberal pleda pentru îndreptarea situației țaranilor sesizând că în ultimii ani "o mână de oameni, străini de interesele mari ale dezvoltării noastre economice și sociale, s-au făcut stăpâni, prin arendare, pe întinderi tot mai mari din suprafața cultivată a țării. Ei nu exploatează atât forțele fecunde ale naturii, cât exploatează cămătărește munca și nevoile țărănimii." În aceste împrejurări, pe 12 martie 1907, regele îl cheamă din nou la putere pe Dimitrie Alexandru Sturdza, președintele liberalilor. În noul guvern, Ionel Brătianu este numit ministru de Interne. Cabinetul a dat publicității un manifest, care aducea la cunoștință măsuri care vor fi luate pentru „a îndeștula cereri drepte și legitime”: desființarea unor taxe ce priveau activitatea țaranului, o nouă lege a învoielilor agricole și altele. În calitate de ministru de Interne, Brătianu a numit în frunte oameni capabili să poarte un dialog cu țaranii, însă evenimentele au degenerat. Pentru orice om politic era limpede că problema țărănească trebuia să-și găsească o rezolvare, căci societatea însăși trebuia modificată, modernizată și reconstruită din temelii.

Consolidarea puterii politice. Alegerea sa ca președinte al PNL

Începând cu anul 1907, poziția lui Ionel Brătianu în Partidul Național Liberal s-a întărit considerabil. Ca ministru de Interne, el controla administrația de stat și filialele locale ale partidului. Regele Carol I, tot mai bolnav și sleit de puteri, își exprima la rândul său, simpatia pentru tânărul Brătianu.

Pe 11 ianuarie 1909, a avut loc Congresul partidului, care l-a desemnat cu mult entuziasm în funcția de președinte al Partidului Național Liberal, căci el reprezenta așa cum spunea fruntașul liberal, Mihail Pherechide”, tot ceea ce avea mai bun partidul și țara”. Această funcție politică o va păstra până la sfârșitul vieții sale.

Astfel, după o muncă și o luptă tenace, timp de un deceniu, Ion I.C. Brătianu își vedea visul împlinit, acela de a fi președinte al Partidului Național Liberal. Avea 45 de ani și dispunea de cel mai puternic instrument pentru realizarea operei sale politice. Încă de la discursul inaugural, noul președinte își expunea viziunea sa, asupra atmosferei de lucru ce trebuia să domnească în sânul partidului, stabilind două principii fundamentale și călăuzitoare pentru viitoarea activitate: ”libertatea de discuție și disciplina în acțiune”.

Activitatea sa în Guvernul României, până la izbucnirea marelui război

Încă de la începutul primului său mandat, primul ministru pleda ferm și hotărât pentru înfăptuirea reformelor agrare, alături de cea electorală și revizuirea Constituției. Brătianu a propus regelui extinderea dreptului de vot prin înființarea colegiului unic, dar Carol I a refuzat. În fața acestei situații, liderul liberalilor își depune mandatul pe 28 decembrie 1910. Pe 17 iulie 1913, după ce România a intrat în Al Doilea Război Balcanic, Brătianu și-a dat demisia din fruntea partidului, a îmbrăcat uniforma de maior și a plecat pe câmpul de luptă, fiind atașat la Statul Major al Artileriei. Mihail Pherechide se deplasează în Bulgaria pentru a-l convinge să revină asupra deciziei, dar Brătianu nu a dorit să discute politică până la încheierea acțiunii militare. După sfârșitul conflictului (28 iulie 1913), climatul politic era propice aplicării reformelor. În septembrie 1913, Ion I.C. Brătianu aducea la cunoștința opiniei publice din țară, programul hotărât de Partidul Național Liberal pentru înfăptuirea celor două importante reforme pentru progresul țării: agrară și electorală iar ulterior, acestora s-au adăugat proiectul unei noi constituții, dezvoltarea și modernizarea economiei cu doctrina liberală îndrăzneată în acele vremuri, ”prin noi înșine”, dezvoltarea politicii externe și, mai târziu, alinierea țării la noile realități de după finele primei conflagrații mondiale, etc. Într-o scrisoare adresată lui Carol I în august 1913, Brătianu cerea urgent trecerea la aplicarea reformelor, însă regele se arăta reticent, temându-se ca aceste reforme să nu stârnească lupte violente pe scena politică. După o guvernare conservatoare, Ion I. C. Brătianu este chemat pentru a doua oară să formeze Consiliul de Miniștri pe 4 ianuarie 1914. După câștigarea alegerilor parlamentare, președintele Partidului Național Liberal expune pe 21 februarie 1914 problema revizuirii Constituției, stabilindu-se comisiile pentru analiză.

Surse:

S. Neagoe, Oameni politici români

Ioan Scurtu, Ion I. C. Brătianu, Editura Museion, București, 1992

Nicolae Iorga, O viață de om. Așa cum a fost, București, Editura Minerva, 1972

Nicolae Iorga, Istoria Românilor, vol. X

Ion Mamina, Ioan Scurtu, Guverne și guvernanți. 1916-1938, București, 1996

www.historia.ro; ro.wikipedia.org; adevarul.ro

imagini luate de pe: enciclopediaromaniei.ro; voceanationala.ro; historia.ro; citatepedia.ro